

III

(Tiesību akti, kas pieņemti, piemērojot Līgumu par Eiropas Savienību)

TIESĪBU AKTI, KAS PIENĒMTI, PIEMĒROJOT LES V SADAĻU

PADOMES KOPĒJĀ NOSTĀJA 2008/944/KĀDP

(2008. gada 8. decembris),

ar ko izveido kopīgus noteikumus, kas reglamentē militāru tehnoloģiju un ekipējuma eksporta kontroli

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību un jo īpaši tā 15. pantu,

tā kā:

(1) Dalībvalstis ir apņēmušās balstīties uz kopīgiem kritērijiem, par ko ir panākta vienošanās Luksemburgas Eiropadomē 1991. gadā un Lisabonas Eiropadomē 1992. gadā, un uz Eiropas Savienības Ieroču eksporta rīcības kodeksu, ko Padome pieņēmusi 1998. gadā.

(2) Dalībvalstis apzinās militāru tehnoloģiju un ekipējuma eksportētājvalstu īpašo atbildību.

(3) Dalībvalstis ir apņēmušās pilnas nospraust augstus kopējus standartus, ko visas dalībvalstis atzīt par obligātiem, regulējot un ierobežojot militāru tehnoloģiju un ekipējuma nodošanu, kā arī stiprināt attiecīgas informācijas apmaiņu, lai nodrošinātu labāku pārskatāmību.

(4) Dalībvalstis ir apņēmušās nepieļaut tādu militāro tehnoloģiju un ekipējuma eksportu, ko varētu izmantot iekšējām represijām vai starptautiskai agresijai vai kas palīdzētu izraisīt reģionālu nestabilitāti.

(5) Saskaņā ar Kopējo ārpolitiku un drošības politiku (KĀDP) dalībvalstis ir paredzējušas militāru tehnoloģiju un ekipējuma eksporta jomā stiprināt sadarbību un sekmēt konvergenci.

(6) Ir veikti papildu pasākumi pret nelegālu nodošanu, kas ietverti ES Parastā bruņojuma kontrabandas novēršanas un apkarošanas programmā.

(7) Padome 2002. gada 12. jūlijā ir pieņēmusi Vienoto rīcību 2002/589/KĀDP par Eiropas Savienības ieguldījumu kājnieku ieroču un vieglo ieroču destabilizējošas uzkrāšanas un izplatīšanas apkarošanā ⁽¹⁾.

(8) Padome 2003. gada 23. jūnijā ir pieņēmusi Kopējo nostāju 2003/468/KĀDP ⁽²⁾ par ieroču tirdzniecības starpniecības kontroli.

(9) Eiropadome 2003. gada decembrī ir pieņēmusi stratēģiju masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanas novēršanai un 2005. gada decembrī ir pieņēmusi vieglo ieroču un kājnieku ieroču, kā arī to munīcijas uzkrāšanas un tirdzniecības apkarošanas stratēģiju, kurās pausta Eiropas Savienības dalībvalstu pastiprināta kopēja ieinteresētība veidot saskaņotu pieeju militāro tehnoloģiju un ekipējuma eksporta kontrolei.

(10) ANO rīcības programma, lai novērstu, apkarotu un izskaustu kājnieku ieroču un vieglo ieroču nelikumīgu tirdzniecību visos tās aspektos, ir pieņemta 2001. gadā.

(11) Apvienoto Nāciju Organizācijas Parasto ieroču reģistrs ir izveidots 1992. gadā.

(12) Valstīm ir tiesības nodot citām valstīm paš aizsardzības līdzekļus saskaņā ar ANO Statūtos atzītajām paš aizsardzības tiesībām.

(13) Ir saprotama dalībvalstu vēlme uzturēt aizsardzības rūpniecību kā to rūpniecības bāzes un aizsardzības pasākumu sastāvdaļu.

⁽¹⁾ OV L 191, 19.7.2002., 1. lpp.

⁽²⁾ OV L 156, 25.6.2003., 79. lpp.

- (14) Eiropas aizsardzības tehnoloģiskās un rūpnieciskās bāzes stiprināšana, palīdzot īstenot Kopējo ārpolitiku un drošības politiku, jo īpaši Eiropas Kopējo drošības un aizsardzības politiku, būtu jāpapildina ar sadarbību un konvergenci militāru tehnoloģiju un ekipējuma jomā.
- (15) Dalībvalstis, pieņemot šo kopējo nostāju, kas atjaunina un aizstāj Padomes 1998. gada 8. jūnijā pieņemto Eiropas Savienības Ieroču eksporta rīcības kodeksu, paredz stiprināt Eiropas Savienības kontroles politiku militāru tehnoloģiju un ekipējuma eksporta jomā.
- (16) Padome 2000. gada 13. jūnijā ir pieņēmusi Eiropas Savienības Kopēju militāro preču sarakstu, ko periodiski pārskata, vajadzības gadījumā ņemot vērā līdzīgus valstu un starptautiskus sarakstus ⁽¹⁾.
- (17) Eiropas Savienībai tās ārējo attiecību ietvaros ir jānodrošina savu uz ārieni vērsto darbību saskaņība kopumā atbilstīgi līguma 3. panta otrajai daļai; attiecībā uz to Padome ņem vērā Komisijas nodomu iesniegt priekšlikumu Padomei grozīt Padomes Regulu (EK) Nr. 1334/2000 (2000. gada 22. jūnijs), ar ko nosaka Kopienas režīmu divējāda lietojuma preču un tehnoloģiju eksporta kontrolei ⁽²⁾,

IR PIEŅĒMUSI ŠO KOPĒJO NOSTĀJU.

1. pants

1. Visas dalībvalstis katrā konkrētā gadījumā izvērtē tām iesniegtos 12. pantā minētajā ES kopējā militāro preču sarakstā iekļauto vienību eksporta atļauju pieteikumus saskaņā ar 2. pantā ietvertajiem kritērijiem.
2. Šā panta 1. punktā minētie eksporta atļauju pieteikumi ir:
- reālu preču eksporta atļauju pieteikumi, arī tad, ja tās ir vajadzīgas licencētai militāra ekipējuma ražošanai trešās valstīs,
 - starpniecības atļauju pieteikumi,
 - pieteikumi "tranzīta" atļaujām vai atļaujām "sūtīt preces caur attiecīgo valsti",
 - atļauju pieteikumi jebkādu nemateriālu programmatūru un tehnoloģiju nodošanai, izmantojot tādus paņēmienus kā elektroniski līdzekļi, fakss vai telefons.

Dalībvalstu tiesību aktos ir norādīts, kādos gadījumos šādiem pieteikumiem ir vajadzīgas eksporta atļaujas.

2. pants

Kritēriji

1. Pirmais kritērijs: ievērot dalībvalstu starptautiskos pienākumus un saistības, jo īpaši ANO Drošības padomes vai Eiropas Savienības uzliktas sankcijas, ieroču neizplatīšanas līgumus un citus līgumus, kā arī citas starptautiskas saistības.

Eksporta atļauju atsaka, ja piekrišana to dot būtu pretrunā, *inter alia*:

- a) dalībvalstu starptautiskām saistībām un pienākumam īstenot Apvienoto Nāciju Organizācijas, Eiropas Savienības un Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas uzliktus ieroču embargo;
- b) dalībvalstu starptautiskām saistībām saskaņā ar Kodolieroču neizplatīšanas līgumu, Bioloģisko un toksisko ieroču konvenciju, kā arī Ķīmisko ieroču konvenciju;
- c) dalībvalstu saistībām neeksportēt nekāda veida kājnieku mīnas;
- d) dalībvalstu saistībām, ko uzliek dalība Austrālijas grupā, Raķešu tehnoloģiju kontroles režīmā, Zangera komitejā, Kodolmateriālu piegādātājvalstu grupā, Vasenāras nolīgumā un Hāgas rīcību kodeksā pret ballistisko raķešu izplatību.

2. Otrais kritērijs: lai galamērķa valstī būtu ievērotas cilvēktiesības, kā arī starptautisko tiesību akti cilvēktiesību jomā.

— Dalībvalstis novērtē saņēmējvalsts attieksmi pret starptautiskos cilvēktiesību instrumentos paredzētiem atbilstīgajiem principiem un:

- a) nepiešķir eksporta atļauju, ja pastāv skaidra iespējamība, ka eksportam paredzēto militāro tehnoloģiju vai ekipējumu varētu izmantot iekšējās represijās;
- b) ievēro īpašu piesardzību un modrību, izskatot katru konkrēto gadījumu un, ņemot vērā militārās tehnoloģijas vai ekipējuma būtību, piešķirot atļaujas eksportam uz valstīm, kurās kompetentas ANO struktūras, Eiropas Savienība vai Eiropadome ir konstatējusi nopietnus cilvēktiesību pārkāpumus.

⁽¹⁾ Jaunākie grozījumi izdarīti 2008. gada 10. martā (OV C 98, 18.4.2008., 1. lpp.).

⁽²⁾ OV L 159, 30.6.2000., 1. lpp.

Tādēļ par tehnoloģiju vai ekipējumu, ko var izmantot iekšējām represijām, uzskatīs arī tādu tehnoloģiju vai ekipējumu, par ko, *inter alia*, būs pierādījumi, ka paredzētais īstais lietotājs tādu vai līdzīgu tehnoloģiju vai ekipējumu ir izmantojis iekšējās represijās, vai būs iemesls uzskatīt, ka tehnoloģiju vai ekipējumu neizmantos deklarētais īstais lietotājs vai neizmantos to deklarētajiem mērķiem, bet izmantos iekšējās represijās. Saskaņā ar šīs kopējās nostājas 1. pantu tehnoloģijas vai ekipējuma būtībai pievērsīs lielu uzmanību, jo īpaši – ja tas būs paredzēts iekšējās drošības vajadzībām. Iekšējās represijas, *inter alia*, ir spīdzināšana un citāda nežēlīga, necilvēcīga un pazemojoša attieksme vai sods, nāvēssodi bez tiesas formalitātēm vai masu slepkavības, cilvēku pazušanas gadījumi, patvaļīga aizturēšana vai citi smagi cilvēktiesību un pamatbrīvību pārkāpumi, kā norādīts attiecīgos starptautiskos cilvēktiesību instrumentos, tostarp Vispārējā Cilvēktiesību deklarācijā un Starptautiskajā paktā par pilsontiesībām un politiskām tiesībām.

— Dalībvalstis novērtē saņēmējvalsts attieksmi pret atbilstīgajiem principiem, kas paredzēti starptautiskos cilvēktiesību instrumentos un:

- c) nepiešķir eksporta atļauju, ja pastāv skaidra iespējamība, ka eksportam paredzēto militāro tehnoloģiju vai ekipējumu varētu izmantot nopietnos starptautisko cilvēktiesību jomā pieņemtu likumu pārkāpumos.

3. Trešais kritērijs: iekšējais stāvoklis galamērķa valstī, t.i., vai tajā pastāv saspīlējums vai bruņoti konflikti.

Dalībvalstis nepiešķir atļauju eksportēt militāras tehnoloģijas vai ekipējumu, kas galamērķa valstī provocētu vai paildzinātu bruņotus konfliktus vai saasinātu saspīlējumus vai konfliktus tajā.

4. Ceturtais kritērijs: reģionāla miera, drošības un stabilitātes saglabāšana.

Dalībvalstis nepiešķir eksporta atļauju, ja pastāv skaidra iespējamība, ka paredzētais saņēmējs eksportam paredzēto militāro tehnoloģiju vai ekipējumu izmantos agresijā pret citu valsti vai arī lai ar spēku uzturētu teritoriālas pretenzijas. Apsverot tādas iespējamības, dalībvalstis, *inter alia*, ņem vērā:

- a) vai pastāv bruņots saņēmējvalsts konflikts ar kādu citu valsti vai arī tāds ir iespējams;
- b) vai pastāv kāda teritoriāla pretenzija pret kaimiņvalsti, ko saņēmējvalsts pagātnē ir mēģinājusi īstenot ar spēku vai draudējusi to darīt;

- c) iespējamību, ka militāro tehnoloģiju vai ekipējumu varētu izmantot citiem mērķiem, nevis likumīgai saņēmējvalsts drošībai un aizsardzībai;

- d) vajadzību būtiski neapdraudēt reģiona stabilitāti.

5. Piektais kritērijs: dalībvalstu drošība un to teritoriju drošība, par kuru ārējām attiecībām ir atbildīga kāda dalībvalsts, kā arī draudzīgu valstu un sabiedroto valstu drošība.

Dalībvalstis ņem vērā:

- a) iespējamo paredzētā militārās tehnoloģijas vai ekipējuma eksporta iespaidu uz pašas dalībvalsts un draudzīgu valstu, un sabiedroto valstu aizsardzības un drošības interesēm, apzinoties, ka šis faktors nevar iespaidot tādu kritēriju ievērošanu kā cilvēktiesības un reģiona miers, drošība un stabilitāte;
- b) iespējamību, ka attiecīgo militāro tehnoloģiju vai ekipējumu izmantos pret to spēkiem vai dalībvalstu un draudzīgu valstu, un sabiedroto valstu spēkiem.

6. Sestais kritērijs: pircējas valsts izturēšanās pret starptautisko sabiedrību, konkrēti, kāda ir tās attieksme pret terorismu, kādās aliansēs tā ietilpst un kā ievēro starptautiskās tiesības.

Dalībvalstis, *inter alia*, ņem vērā, vai pircējvalsts:

- a) atbalsta vai veicina terorismu un starptautiski organizētu noziedzību;
- b) pilda starptautiskās saistības, jo īpaši – nelietot spēku, un kā tā ievēro likumus starptautisko cilvēktiesību jomā;
- c) pilda saistības ieroču neizplatīšanas un citās bruņojuma kontroles un atbruņošanās jomās, konkrēti, vai tā ir parakstījusi, ratificējusi un īsteno attiecīgās pirmā kritērija b) apakšpunktā minētās bruņojuma kontroles un atbruņošanās konvencijas.

7. Septītais kritērijs: iespējamība, ka pircējvalstī militāro tehnoloģiju vai ekipējumu novirzīs vai reeksportēs no tās saskaņā ar nevēlamiem nosacījumiem.

Vērtējot eksportējamās militārās tehnoloģijas vai ekipējuma paredzamo ietekmi uz saņēmējvalsti, kā arī iespējamību, ka tehnoloģiju vai ekipējumu varētu novirzīt nevēlamam īstajam lietotājam vai nevēlamam īstajam lietojumam, ņem vērā:

- a) saņēmējvalsts likumīgās aizsardzības un iekšējās drošības intereses, arī dalību Apvienoto Nāciju Organizācijas vai citos miera uzturēšanas pasākumos;
- b) saņēmējvalsts tehniskās spējas izmantot šādu tehnoloģiju vai ekipējumu;
- c) saņēmējvalsts spējas piemērot efektīvu eksporta kontroli;
- d) iespējamību, ka šādu tehnoloģiju vai ekipējumu reeksportēs uz nevēlamu galamērķi, un datus par to, kā saņēmējvalsts ievēro reeksporta noteikumus un vai ir devusi iepriekšēju piekrišanu tādiem reeksporta nosacījumiem, kādus eksportētāja dalībvalsts uzskatījusi par piemērotiem uzlikt;
- e) iespējamību, ka šādu tehnoloģiju vai ekipējumu novirzīs teroristu organizācijām vai atsevišķiem teroristiem;
- f) apvērstas tehnoloģijas principu izpēti vai netišas nodošanas iespējamību.

8. Astotais kritērijs: militārās tehnoloģijas vai ekipējuma eksporta samērība ar saņēmējvalsts tehniskām un saimnieciskām jaudām, ņemot vērā to, ka valstu likumīgās drošības un aizsardzības vajadzības būtu jānodrošina, bruņojumam novirzot pēc iespējas mazāk cilvēkresursu un saimniecisko resursu.

Dalībvalstis, ņemot vērā informāciju no tādiem atbilstošiem avotiem kā ANO Attīstības programmas, Pasaules Bankas, Starptautiskā Valūtas fonda un Ekonomikas sadarbības un attīstības organizācijas ziņojumi, apsver, vai paredzētais eksports var būtiski kavēt stabilu saņēmējvalsts attīstību. Tās šajā sakarā apsver saņēmējvalsts militāro un sociālo izdevumu relatīvo apjomu, ņemot vērā arī iespējamu ES vai divpusēju atbalstu.

3. pants

Šī kopējā nostāja neiespaido dalībvalstu tiesības īstenot stingrāku valsts politiku.

4. pants

1. Dalībvalstis izplata informāciju par eksporta atļauju pieteikumiem, kas noraidīti saskaņā ar šīs kopējās nostājas kritērijiem, līdz ar paskaidrojumu, kāpēc atļauja ir atteikta. Pirms dalībvalsts

piešķir atļauju, ko pēdējos trijos gados par identisku darījumu atteikusi cita dalībvalsts vai citas dalībvalstis, vispirms tā konsultējas ar dalībvalsti vai dalībvalstīm, kas izdevusi (izdevušas) atteikumu (atteikumus). Ja attiecīgā dalībvalsts pēc konsultācijām tomēr nolemj piešķirt atļauju, tā informē atteikuma (atteikumu) izdevēju (izdevējas) dalībvalsti (dalībvalstis), sīki paskaidrojot iemeslus.

2. Lēmums nodot vai nenodot citai valstij jebkādu militāru tehnoloģiju vai ekipējumu paliek katras dalībvalsts ziņā. Uzskata, ka atļauja ir atteikta, ja dalībvalsts ir atteikusies atļaut reāli pārdot vai eksportēt attiecīgu militāru tehnoloģiju vai ekipējumu, bet pretējā gadījumā pārdošana būtu notikusi vai būtu slēgts attiecīgs līgums. Tādējādi saskaņā ar attiecīgu valstu procedūram atteikums, par ko jāziņo, var ietvert atteikumu sākt sarunas vai negatīvu atbildi uz pirmo oficiāli izrādīto interesi par konkrētu pasūtījumu.

3. Dalībvalstis tādus atteikumus un konsultācijas uzskata par konfidencialiem un neizmanto, lai gūtu komerciālu labumu.

5. pants

Eksporta atļaujas piešķir, tikai pamatojoties uz iepriekš gūtām uzticamām ziņām par īsto lietojumu galamērķa valstī. Lai tās piešķirtu, parasti būs vajadzīgs rūpīgi pārbaudīts īstā lietotāja sertifikāts vai atbilstīga dokumentācija un/vai kāda galamērķa valsts izdota oficiāla atļauja. Vērtējot pieteikumus atļaujām eksportēt militāru tehnoloģiju vai ekipējumu, lai to ražotu trešās valstis, dalībvalstis īpaši ņem vērā gatavo ražojumu iespējamo lietojumu ražotājā valstī un iespējamību, ka gatavos ražojumus var novirzīt vai eksportēt nevēlamiem īstajiem lietotājam.

6. pants

Neskarot Regulu (EK) Nr. 1334/2000, šīs kopējās nostājas 2. pantā paredzētos kritērijus un 4. pantā paredzēto konsultāciju procedūru piemēro arī dalībvalstīm attiecībā uz divējādi lietojamām precēm un tehnoloģijām, kas uzskaitītas Regulas (EK) Nr. 1334/2000 I pielikumā, ja ir būtisks iemesls uzskatīt, ka šādu preču un tehnoloģiju īstie lietotāji būs saņēmējvalsts bruņotie spēki vai iekšējais karaspēks, vai līdzīgas vienības. Atsauces uz militāro tehnoloģiju vai ekipējumu šajā kopējā nostājā attiecas arī uz tādām precēm un tehnoloģijām.

7. pants

Lai palielinātu šīs kopējās nostājas efektivitāti, dalībvalstis, ievērojot KĀDP, militāru tehnoloģiju un ekipējuma eksporta jomā tiecas stiprināt savstarpēju sadarbību un veicināt konvergenci.

8. pants

1. Visas dalībvalstis pārējām dalībvalstīm konfidenciali izplata gada pārskatu par militāro tehnoloģiju un ekipējuma eksportu un par šīs kopējās nostājas īstenošanu.

2. ES gada pārskata ziņojumu, kurā apkopoti visu dalībvalstu dati, iesniedz Padomei un publicē *Eiropas Savienības Oficiālā Vēstnesī* C sērijā.

3. Turklāt visas dalībvalstis, kas eksportē ES kopējā militārā sarakstā iekļautas tehnoloģijas vai ekipējumu, publicē ziņojumu par eksportēto militāro tehnoloģiju un ekipējumu, tā saturu attiecīgi saskaņojot ar saviem tiesību aktiem, un nodrošina informāciju ES gada pārskatam par šīs kopējās nostājas īstenošanu, kā paredzēts Norādījumos.

9. pants

Dalībvalstis saskaņā ar KĀDP kopīgi izvērtē dalībvalstu eksportēto militāro tehnoloģiju un ekipējuma potenciālo vai faktisko saņēmēju stāvokli, attiecīgi ņemot vērā šīs kopējās nostājas principus un kritērijus.

10. pants

Dalībvalstis vajadzības gadījumā var ņemt vērā arī paredzamā eksporta ietekmi uz to saimnieciskām, sociālām, komerciālām un rūpnieciskām interesēm, bet šie faktori neskar iepriekš minēto kritēriju piemērošanu.

11. pants

Dalībvalstis pieliek visas pūles, lai mudinātu citas valstis, kas eksportē militāras tehnoloģijas vai ekipējumu, ievērot šīs kopējās nostājas kritērijus. Tās regulāri dalās pieredzē ar tām trešām valstīm, kas piemēro šos kritērijus savā militāru tehnoloģiju

un ekipējuma eksporta kontroles politikā, kā arī par kritēriju piemērošanu.

12. pants

Dalībvalstis nodrošina, ka to tiesību akti ļauj tām kontrolēt ES kopējā militāro preču sarakstā minēto tehnoloģiju un ekipējuma eksportu. ES kopējais militāro preču saraksts noder par atsauci dalībvalstu militārās tehnoloģijas un ekipējuma sarakstiem, taču tos tieši neaizvieto.

13. pants

Norādījumi par Eiropas Savienības Ieroču eksporta rīcības kodeksu, kuru periodiski pārskata, noder par norādēm, kā īstenot šo kopējo nostāju.

14. pants

Šī kopējā nostāja stājas spēkā tās pieņemšanas dienā.

15. pants

Šo kopējo nostāju pārskata trīs gadus pēc tās pieņemšanas.

16. pants

Šo kopējo nostāju publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Briselē, 2008. gada 8. decembrī

Padomes vārdā —

priekšsēdētājs

B. KOUCHNER